

HISTORIA SZKOŁY W CZAJKOWIE

1916 – 2016

Opracowana na podstawie kronik szkoły

Początki szkoły sięgają 1916 roku, kiedy pracę z dziećmi rozpoczyna pierwszy nauczyciel Modrzejewski. Nauka odbywa się w wynajętym lokalu w Woli Wiśniowskiej. Do szkoły uczęszczają dzieci z Woli Wiśniowskiej i Czajkowa.

W latach 1917-1924 lekcje odbywają się naprzemiennie w Czajkowie i w Woli Wiśniowskiej, w prywatnych lokalach miejscowych gospodarzy. Nauczycielami w tym okresie są: Młodziński (1917/1918), Maria Stalówna (1918/1919), Zofia Werszotówna (1919/1920), Kazimierz Szustkiewicz (1920/1921), Marceli Jarosz (1921-1923), Zenobiusz Jarząbek (1923/1924). Jesienią 1924 roku nauczanie rozpoczyna Stanisław Wojtaś, którego praca trwa zaledwie dwa miesiące z powodu zakazu wydanego przez policję. Do końca roku szkolnego 1924/1925 nauka się nie odbywa. Zasmuceni tym faktem rodzice dokładają wszelkich starań, aby w nowym roku szkolnym 1925/1926 dzieci mogły się uczyć nadal.

16 września 1925 roku pracę w jednoklasowej szkole rozpoczyna nauczycielka Janina Podolska, która rozpoczyna pisanie kroniki szkolnej. Szkoła w tym okresie mieści się w Czajkowie, w lokalu Antoniego Kutasa. Powierzchnia sali lekcyjnej wynosi 32m². Zajęcia odbywają się w systemie dwuzmianowym, a do szkoły uczęszcza 112 dzieci. W roku 1926 do szkoły przyjęto 120 uczniów, pomimo że chętnych było 176. W świadomości mieszkańców rodzi się więc potrzeba budowy szkoły, do której mogłyby uczęszczać wszystkie chętne dzieci, jednak z braku środków finansowych budowa nie zostaje rozpoczęta.

Kolejny rok szkolny 1927/1928 przynosi przeorganizowanie dotychczasowej szkoły jednoklasowej w dwuklasową Szkołę Powszechną w Czajkowie. Naukę rozpoczyna 178 dzieci, a zajęcia odbywają się na dwóch krańcach Czajkowa, w domach Antoniego Kutasa (I i III oddział) oraz Adama Górala (I i II oddział). Do pracy zostaje przyjęta druga nauczycielka Stanisława Lejkówna, a Janina Podolska obejmuje kierownictwo szkoły.

W roku szkolnym 1928/1929 zostaje utworzony IV oddział, z czego społeczność lokalna jest bardzo zadowolona. Pracę w szkole kończą nauczycielki Janina Podolska i Stanisława Lejkówna. Od 1 października 1928 roku pracę w Czajkowie rozpoczyna Franciszek Ksawery Kaliba, jako tymczasowy kierownik szkoły, i Jadwiga Romana Kalibowa.

Wielkim wydarzeniem w życiu społeczności szkolnej była zorganizowana po raz pierwszy 21 czerwca 1930 roku wycieczka do Sandomierza. Obfitowała ona w wiele atrakcji. Dzieci po raz pierwszy jechały autobusem, koleją, zwiedzały zabytki Sandomierza. W drodze powrotnej „*napadła wycieczkę burza*” i uczestnicy zmuszeni byli do noclegu w szkole w Koprzywnicy. Po 24 godzinnej podróży dzieci wrócili bardzo szczęśliwi i zadowoleni.

W roku szkolnym 1930/1931 do szkoły zapisano 178 dzieci. Jest to w dalszym ciągu szkoła czterooddziałowa i mieści się w nowym lokalu wynajętym u Michała Golenia. W budynku znajdują się dwie sale lekcyjne i przedsionek. Powierzchnia sal wynosi 35,7 m² i 32,03 m². Staraniem kierownika szkoły urządzono boisko szkolne, aby „*ćwiczenia cielesne nie musiały odbywać się na drodze przed szkołą*”.

26 maja 1931 roku dziatwa szkolna obchodziła po raz pierwszy „Święto Dziecka”. We wspólnej majówce brały udział dzieci z Czajkowa i ze Smerdyny.

Rok szkolny 1931/1932 przynosi utworzenie V oddziału, do szkoły zapisanych jest 194 dzieci. Lekcje dalej odbywają się w budynku wynajętym. W szkole zaprowadzono jednolite umundurowanie. Dla chłopców były to drelichowe mundury i granatowe czapki z zielonymi otokami, dla dziewczynek drelichowe sukienki i mundury oraz granatowe berety z paskami.

W kolejnym roku szkolnym do szkoły zapisanych jest 165 uczniów. Mieszkańcy Czajkowa i Woli Wiśniowskiej podejmują działania zmierzające do budowy szkoły z kamienia. Oddziały I,II,III uczy Romana Kalibowa, zaś oddział IV i V uczy Franciszek Kaliba. W roku tym zwracano szczególną uwagę na „wychowanie państwowe”.

Nowy rok szkolny rozpoczyna się 21 sierpnia 1933 roku. Zajęcia odbywają się w tym samym domu, w jednej sali uczy się 59, a w drugiej 44 dzieci. Ze względu na „szczupłe” warunki lokalowe nie wszyscy chętni pobierają naukę. W roku tym zwołano zebranie organizacyjne Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, jednak nie udało się zawiązać Koła, ponieważ nie zgłosiło się 10 członków. W bieżącej pracy dydaktycznej zwracano szczególną uwagę na aktywność dzieci i ładne pisanie. Rok szkolny zakończono 15 czerwca 1934 .

1 grudnia 1934 roku szkoła w Czajkowie staje się trzyklasową Szkołą Powszechną. Pracę rozpoczyna Stanisława Gaj. Placówka liczy 243 dzieci, utworzone zostają dwa oddziały pierwsze i dwa oddziały drugie.

1 lipca 1935 roku do pracy w Czajkowie przydzielono Marię Żuławińską. W roku szkolnym 1935/1936 naukę pobiera 238 dzieci.

3 września 1936 roku 228 dzieci rozpoczyna kolejny rok nauki. W roku tym Maria Żuławińska zostaje przeniesiona do innej placówki. Od października 1936 do lutego 1937 roku nie ma żadnego zastępstwa, nauka klas młodszych odbywa się więc co drugi dzień. Sytuacja wraca do normy, kiedy do pracy zgłasza się Maria Szymańska. Tak jak w latach poprzednich, uczniowie szkoły biorą udział w uroczystościach państwowych i narodowych.

Od roku szkolnego 1937/1938 następują zmiany w kierownictwie szkoły i kadrze nauczycielskiej. Kierownikiem placówki zostaje Bolesław Skrzypczyński, nauczycielkami są Stanisława Skrzypczyńska, Maria Szymańska, Irena Dyrzcz oraz ksiądz Henryk Szostak. Szkoła staje się czteroklasowa z sześcioma oddziałami. Praca w szkole jest bardzo ciężka. Zajęcia odbywają się w czterech różnych punktach wsi. Nauczyciele i dzieci muszą przemieszczać się na poszczególne zajęcia. Aby temu zaradzić, kierownik Skrzypczyński wraca do tematu budowy szkoły. Ustalono, że wspólnymi siłami można wybudować szkołę, która byłaby dobrem dla wszystkich. 4 czerwca 1938 roku wybrano plac pod budowę budynku szkolnego. Niestety wybuch II wojny światowej odracza te plany aż do roku 1947.

W okresie drugiej wojny światowej nauka w szkole była kontynuowana. Nauczanie prowadzili: Bolesław Skrzypczyński, pełniący zarazem funkcję kierownika i Irena Dyrzcz. W szkole nie uczono historii i geografii.

W czasie okupacji niemieckiej nauczycielki: Regina Błasiak i Irena Dyrzcz prowadziły naukę w zakresie szkoły powszechnej na tajnych kompletach. Tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej prowadzili nauczyciele: Józef Baczyński, Jan Borkowski, Stefan Koronacki, Stanisława i Stefan Skrzypczyńscy, Kazimierz Banach ps. „Purwin”.

Po zakończeniu drugiej wojny światowej nauka rozpoczyna się 1 października 1945 roku. Do 1

kwietnia 1946 roku uczy tylko jeden nauczyciel Szczepan Krzyżanowski. Od kwietnia dołącza do niego Adolf Kwaśniewicz oraz Ludwik Krasa, który zostaje kierownikiem szkoły. Nauka odbywa się w czterech oddziałach, do których uczęszcza 121 dzieci. Szkoła mieści się w budynku prywatnym, u pana Michała Golenia w Czajkowie Południowym.

W roku następnym w sześciu klasach uczy się 155 uczniów. Klasę pierwszą podzielono na dwa oddziały. Do klasy Ia uczęszczają dzieci z Czajkowa Południowego i Woli Wiśniowskiej, a zajęcia odbywają się w domu Michała Golenia. Do klasy Ib chodzą uczniowie z Czajkowa Północnego i Lepek, a zajęcia odbywają się w domu Adama Ruska w Czajkowie Północnym.

W kolejnym roku szkolnym 1947/1948 do grona nauczycielskiego dołącza Joanna Goleń, a odchodzi Szczepan Krzyżanowski. Zajęcia odbywają się w sześciu klasach w Czajkowie Południowym i Północnym. Warunki są bardzo trudne. W kronice szkolnej tak opisano warunki panujące w szkole: *„Sale były ciasne, bez stolików i ławek, a w miesiącach zimowych palono w zepsutych piecach, z których wydzielał się trujący czad zamiast ciepła. Dzieci miały zgrabiące ręce, a w kałamarzach był zamarznęty atrament”* .

Budowę nowej szkoły rozpoczęto w 1947 roku z inicjatywy lokalnego działacza Stefana Koronackiego oraz ówczesnego kierownika szkoły Ludwika Krasa.

W roku szkolnym 1952/1953 dzieci rozpoczynają naukę w nowym budynku, który został całkowicie wykończony i oddany do użytku w październiku 1952. Do szkoły uczęszcza wówczas 189 uczniów uczących się w siedmiu klasach. Kierownikiem szkoły jest Janina Hamera, a nauczycielami Stanisław Hamera, Irena Dyl oraz Wanda Kruk. Nauka odbywa się w czterech salach lekcyjnych. W jednej sali znajduje się biblioteka i czytelnia dla uczniów. Uczniowie mogą ćwiczyć w sali gimnastycznej.

Od roku 1966/1967 szkoła staje się ośmioklasowa.

W roku szkolnym 1969/1970 powstaje Szkolny Klub Sportowy „Zorza”, w którym działają sekcje piłki ręcznej i lekkoatletyki. Powstaje też pełnowymiarowe boisko asfaltowe do gry w piłkę ręczną.

W 1971 roku szkoła otrzymuje pod opiekę Obelisk we wsi Wiśniówka, upamiętniający śmierć członków redakcji tajnej gazety „Odwet”, pomordowanych przez hitlerowców w dniu 17 marca 1942 r.

W 1972 roku zmieniono nazwę „kierownik szkoły” na „dyrektor szkoły”. Zmiana ta przypadła na lata pracy Janiny Hamery, która do 1974 roku pełniła funkcję dyrektora szkoły.

We wrześniu 1974 roku dyrektorem szkoły zostaje Jan Bąk. Do ośmiu klas uczęszcza wówczas 168 uczniów, uczonych przez 8 nauczycieli.

W roku 1984 powstaje w szkole oddział przedszkolny.

Kolejna zmiana na stanowisku dyrektora następuje w 1997 roku. Dyrektorem szkoły zostaje Maria Swatek, która pełni tę funkcję do dnia dzisiejszego.

W tym okresie następują kolejne zmiany organizacyjne szkół. W 1999 roku utworzono nowy typ szkoły podstawowej, w której nauka trwa sześć lat.

W roku szkolnym 2001/2002 powstaje Ludowy Uczniowski Klub Sportowy.

W 2005 roku rozpoczyna się rozbudowa szkoły wraz z halą sportową.

Bardzo ważnym wydarzeniem w historii szkoły jest rok 2006. Powstaje wówczas Zespół Szkół w Czajkowie składający się z Publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum.

9 września 2006 odbywa się uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2006/2007. Podczas uroczystości szkoła podstawowa otrzymuje imię Papieża Jana Pawła II oraz sztandar ufundowany przez środowisko lokalne. W tym dniu wmurowano też tablicę pamiątkową poświęconą Patronowi Szkoły oraz tablicę upamiętniającą powstanie Zespołu Szkół w Czajkowie.

W 2007 roku szkoła wzbogaca się o internetowe centrum informacji multimedialnej i kolejną pracownię komputerową ufundowaną przez EFS. Natomiast w 2009 roku szkoła pozyskuje w ramach projektu Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach interaktywny zestaw multimedialny. Zespół staje się placówką dobrze wyposażoną w pomoce dydaktyczne do nauczania wszystkich przedmiotów.

W 2010 roku Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa nadaje Zespołowi Szkół w Czajkowie Złoty Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej za opiekę nad miejscami walki i męczeństwa.

29 kwietnia 2011 roku na placu szkolnym zostaje posadzona Jodła Papieska jako *Żywy pomnik beatyfikacji Jana Pawła II*. Odślonięta zostaje też okolicznościowa tablica upamiętniająca beatyfikację Patrona Szkoły.

17 marca 2012 roku w szkoła organizuje obchody 70. rocznicy śmierci redaktorów tajnej gazety „Odwet” zabitych przez Niemców w pobliskiej Wiśniówce.

W czerwcu 2012 roku sztandar Publicznej Szkoły Podstawowej zostaje odznaczony Kombatanckim Krzyżem Pamiątkowym nadanym przez Zarząd Główny Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w uznaniu dla zasług szkoły w obszarze wychowania patriotycznego.

W 2014 roku nasz Patron zostaje ogłoszony świętym, powstaje niezwykły montaż słowno -muzyczny pt. "Dekalog Pokoleń" w wykonaniu uczniów i absolwentów'

Rok 2016 to jubileusz 100-lecia powstania szkoły podstawowej i 10-lecia powstania gimnazjum. Można powiedzieć, że to pokrewieństwo sędziwej Babci i jej prawnuczki, która czerpie z jej doświadczenia i mądrości. "Babcia" pomimo, że liczy 100 lat ma się coraz lepiej. Nie tylko na zewnątrz jest coraz młodsza i piękniejsza ale także jej wnętrze jest zawsze młode i piękne dzięki serduszkom młodych, wspaniałych ludzi. Pamiętajmy, że Szkoła to nie tylko mury, to przede wszystkim ludzie, którzy Ją tworzą .

Jubileusz szkoły to dobra okazja do podziękowania wszystkim, którzy swoim życiem, zaangażowaniem, pracą stworzyli to wszystko z czego dzisiaj możemy być dumni. Dziękujemy.